

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám.
Telefonszám 800.

Felelős szerkesztő:
KÓNYA LAJOS.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K
félévre 36 K, negyedévre 18 korona

Tüntetés a németek ellen.

Brünn. Brünnben nagy németellenes mozgalmak és tüntetések keletkeztek. A tüntetők több német kávéházat és üzletet szétromboltak.

Liman von Sanders pasa a palesztinai front összeomlásáról.

Berlin, szept. 9. Liman von Sanders pasa beszélgetést folytatott a B. Z. am Mittag egyik munkatársával, akinek kijelentette, hogy csak hazug és gonoszul rágalmozó emberek vádolhatják őt az örmények lemészárlásában való részeséggel. A palesztinai front összeomlásáról azt mondta, hogy a szerencsétlenséget a jobbszárny löketeles megbénulása okozta, ahol a nyolcadik török hadsereg csapatai voltak, német csapatok egyáltalán nem. Végül kijelentette a tábornok, hogy Németország legelőbb is a Keleten levő hadifoglyokat fogja visszakövetelni, mert azoknak van a legrosszabb sorsuk.

A bolgár békeszerződés.

Páris, szept. 9. A szövetségesek legfelsőbb tanácsa a leggyorsabban akarja elintézni a bolgár szerződést. A tanács elhatározta, hogy átadja a bolgár békelegációnak az ország politikai határainak megállapításáról szóló jegyzéket. Bulgáriának utat ígérnek a tengerhez. A delegáció a bolgár kormány nevében ígéretet fog tenni, hogy a békeszerződésben megjelölt bizonyos területekre nem tart tovább igényt. Ezeknek a területeknek a sorsáról csak később fog a konferencia dönteni.

Jugoszlávia olul a magyar példán.

„A bécsi Mittagpost arról értesül, hogy a közeljövőben a jugoszláv alkotmányon lényeges változások fognak történni. A változásokat maga Sándor régensherceg kezdeményezte, miután több magasabb személyiséggel tanácskozásokat folytatott és ezek a budapesti államcsíny tapasztalatai alapján meggyőzték, hogy széleskörű autonómiák megadása szükséges. Montenegró csatlakozik a jugoszláv államhoz, de megőrzi autonómiáját.“ (Le Temps, augusztus 31.)

Jugoszlávia határa.

„A jugoszláv békelegáció azt kéri, hogy Jugoszlávia határa a Mecsek hegységnél vonuljon a régi Magyarországnak a Dráva és Duna között fekvő vidékén. (Baranyamegye közép és déli része.) A jugoszlávok által követelt vidéken csak Pécsen nincs szláv lakosság többségben. A falusi nép mindenütt teljesen szláv és a Mecsektől délre fekvő terület valóságos gazdasági egység. Ha a magyarok ezen a hegységen megvetnék lábukat, állandóan fenyegetnék a szerb-bácskai síkságot. A kérdés fontosságát növelik a Pécs körüli szénbányák, miután Jugoszláviának alig van szénbányája.“ (Le Temps, aug. 31.)

Német munkások Franciaország elpusztított területeinek ujjaépítésére.

A berlini lapok hosszasan foglalkoznak azzal a már kidolgozott tervvel, amelynek alapján a német munkásokat foglalkoztatják az elpusztított franciaországi területek ujjaépítésénél. A munkástanácsok végrehajtó bizottsága — észéről Krefft lapszerkesztő nyilatkozott erről a kérdésről a párisi Le Matin tudósítójának:

„Mi német munkások mindannyian készek vagyunk köz-

remükdödni Észak-Franciaország rekonstrukciójában“ — mondotta Krefft, „ha garanciát kapunk arra, hogy a felépítés munkáját — szakértő munkásokra és kvalifikált technikusokra bizzák, a munkásokat részesíteni fogják a valóságos haszonból és a munkaadó nyereségét arra a minimumra csökkentik, amely megfelel munkája igazi értékének.“ (Le Matin.)

Kolera Ázsiában.

Ázsia legkeletéről nem a legjobb hírek érkeznek. — Mandzsuriában hatalmas kolerajárvány dühög, — amely Oroszországra is kiterjeszkedik már és főként az ázsiai részekben szedi áldozatait. A járvány már oly nagy mérvet öltött, hogy az eddig bevált óvintézkedésekkel sem tudják már meggátolni tovaterjedését. Annak dacára, hogy az oroszok a keletázsiai részekben szigorú határárt létesítettek, a rettenetes kór egyre jobban terjed.

Félt, hogy Közép-Európán is végigsöpör, itt bizonyára sokkal több áldozatot szedne, mint Szibériában, ahol az emberek igen gyéren s nem nagy csoportokat alkotva laknak.

A dunagőzhajózás

angol kézben.

A „Lokal Anzeigernek“ jelentik Budapestről, hogy egy angol konzorcium megszerezte az összes osztrák és magyar dunagőzhajózási társulatok részvényeinek többségét. A dunagőzhajózási forgalom így majdnem egészében angol kézbe került. (Le Temps aug. 29.)

Vámunió Romániával.

— Budapest kiüritése. —

Isopescul Grecul dr., a bécsi román felszámolási bizottság diplomáciai megbízottja, a következő nyilatkozatot tette a Korrespondenz Expressnek Magyarországról és Románia jövő viszonyáról:

— Ugy gondolom, hogy amikor az a seb, amelyet Erdély elvesztése okoz magyaroknak, behegedt, a két nemzet között szívélyes viszony fog kifejlődni, mert világos, hogy a közép és alsó Duna népei gazdaságilag összetartoznak. Jelenleg sok jeles magyar politikus vált már román állampolgárrá, ami hozzájárul ahhoz, hogy Budapest és Bukarest között az összeköttetés megélnküljön. Hogy a két ország között kifejlődnék-e közelebbi politikai és gazdasági kapcsolatok, — az ma még nem biztos. A lehetőségek erre megvannak. Elsősorban vámunióra gondolok, amely mindkét országnak érdeke. Ha visszaesés vagy államcsíny veszélye nem fenyeget majd többé, — ha tehát Magyarországnak olyan kormánya lesz, amely a rendet az országban önmagától fenn tudja tartani — rögtön ki fogjuk üriteni Budapestet. A románok minden kormányt elfogadnak, amely a magyar nép szabad akaratának megfelel és a további visszaesés veszélyét elhárítja. Másrészt Románia távol igyekszik magát tartani a magyar belügyekbe való beavatkozástól.

A végleges osztrák békeszerződés.

Dutaszta, a békekonzferencia főtitkára nyújtotta át Renner dr.-nak, Német-Ausztria kancellárjának a békekonzferencia választás a német-osztrák ellenindítványokra. Az új békeszerződésben a következő lényeges változások történtek:

Német-Ausziát a szerződés Ausztria köztársaság („Republik Oesterreich“) néven ismeri el és a béke ratifikálásától kezdve „Oesterreich“ nek nevezi.

A népszövetségre vonatkozó rész változatlanul maradt.

A határmegállapítási ellenindítvány számításán kívül maradt Nyugatmagyarországot a már ismert határokkal Német-Ausziához kapcsolják.

Az állampolgárság kérdésében csak annyiban történnek változások, amennyiben az egyes államoknál különböző szakaszokban megállapított zavaros határozatokat most összefoglalták.

A nemzeti kisebbségek védelméről szóló részben benne foglaltatik az a magától értetődő határozat, hogy mindenki, aki német-osztrák községben illetékes, német-osztrák állampolgárrá válik. Minden német-osztrák területen született egyén német-osztrák állampolgár, ha csak származásánál fogva nem illeti meg más állampolgárság. A nyelvi és vallási kisebbségek részesedése a közigazgatásban változatlan maradt.

A katonai kérdésekben megmaradt a zsoldoshadsereg felállítására való kötelezettség és a védkötelezettség eltörléséről szóló intézkedés. A vadászfegyverek gyártása meg van engedve.

Egy általános újonnan megállapított pont szerint Ausztria függetlensége csak a népszövetség hozzájárulása után változtatható meg. A népszövetségbe való felvételig Ausztria egy hatalom ügyeiben sem vehet részt.

A jóvátétel kérdésében Ausztria külön bizottsági osztályt kap, melynek székhelye Bécs. Az osztályban helyet kap a német-osztrák kormány egy megbízottja is, akinek azonban szavazati joga nincs. A helyreállításra vonatkozólag pénzüsséget nem állapítottak meg. Az olasz kormány hajlandó a fegyverszünet megkötése után összegyűjtött tárgyakat, amennyiben azok a békeszerződés alapján nem őket illetik, visszaszolgáltatni.

A régi Ausztria-Magyarország területén alakult új államok közül egyik sem léphet fel a másikkal szemben olyan igényekkel, amelyek az állam vagy a magánosok birtokában levő hadikölcsön-kötvényekből származnak.

A bankokra és bankjegyekre vonatkozó határozatok változatlanok. A jóvátételi-bizottság ugykezeli a határozatokat, hogy a hitelrendszer összeomlása elkerülhető legyen. A választat felhívja Német-Ausziát, hogy az osztrák-magyar bank helyett haladéktalanul egy új intézetet állítson fel. A gazdasági határozatok kötelezik Csehszlovákiát és Lengyelországot, hogy a szénrel való ellátásban 15 éven keresztül Német-Ausziát előnyben részesítsék. A cseh-szlovák állam jogot kapott

arra, hogy német-osztrák vonalakon vonatokat vezethessen dél felé. A Duna-Ódera csatornán a hajózási feltételek ugyanazok, mint a Rajna-Duna csatornán. A Dráva, Száva és Tisza hajózás kérdését később szabályozzák.

Vége meghatározza a szerződés, hogy a Németausztria és az érdekelte államok közötti vitás kérdéseket a szövetséges főhatalmak döntenek el addig, amíg Ausziát a népszövetségbe fölveszik.

Wlasics-kormány Magyarországon

— Esetleg Heinrich lesz a miniszterelnök. —

A harmadik Friedrich kormány lemondásának híre még nem érkezett meg, és az aradi lapok, amelyek román cenzura alatt állanak, már az új magyar kormány megalakulásáról írnak.

Az új magyar kormány legnagyobb részét a liberális polgári pártokból és a szociálistá-pártiból alkut. A kormány elnöke Wlasics Gyula, aki felkereste Gordon tábornokot, a Budapestben székelő antant missziók fejt, hogy a nyugati hatalmak támogatását kérje a demokratikus irányt követő új magyar kormány részére. (Hogy ebből a hírből mennyi igaz, még eddig nem lehetett ellenőrizni.)

Bécs, szept. 8. A Neue Freie Presse szerint a magyar kormányválasgással kapcsolatban a budapesti Reggeli Hírek, a magyar kormány felhivatalos lapja, a következő, illetékes helyről származó tájékoztatást közli:

„Egyes politikusok részéről ismételtén fölmerült az az állítás, hogy az antantnál az ország ügyét a leggyorsabban meg tudják oldani a egyes pártok ilyséről nyíleg meg is jelölték Heinrich Ferenc kereskedelmi minisztert. Friedrich István miniszterelnök késznek nyilatkozott arra, hogy Heinrichnek egy kabinetalakítási kísérletét a maga részéről lehetővé teszi.

Amennyiben Heinrichnek sikerülne előzetesen biztosítékot szereznie arra, hogy kabinetjét az antant elismeri, hogy az ország megszálása véget ér, hogy elemiszert, anyersanyagot és pñust kapunk, végül, hogy a választások még ebben a hónapban föltétlenül megtörténnek, abban az esetben plauzibilisó válnék, hogy a Friedrich-kormány helyébe a Heinrich kormány lépjen.

Ehhez képest Friedrich István miniszterelnök meg is bizta Heinrich Ferenc kereskedelmi minisztert, hogy a föltételek mellett tegyen kísérletet egy kabinet összeállítására, kezdje meg az antanttal a szempontok tekintetbevételével a tárgyalásokat és ezek eredményéről a minisztertanácsnak tegyen rövidesen jelentést. Ha kísérlete nem sikerül, akkor Friedrich István a minisztertanács hozzájárulásával kinevezi miniszterelnökké, egész kabinetjével lemond és a hatalmat átadja azzal a föltétellel, hogy abban az esetben, ha Heinrich a választások megajttése előtt kénytelen volna elhagyni a hatalmat, ismét visszaadja Friedrich István kezébe. — Az új kormány mindenestre köteles volna a választásokat a már elfogadott választójogi rendelet alapján ez év szeptember hó végéig megtartani.

Közegészségügyi kérdések a tanács előtt.

(Saját tudósításunk)

Szabadka, szept. 9

A közegészségügy oly fontos tényező, hogy azt elhanyagolni nem lehet. Eléggő bizonyítja ezt a mostanában lezajlott világháboru, mely minden téren bomlást, pusztulást idézett elő. Örögi tapasztalatok szerint a háboru alatt a közegészségügy kérdését alig hozták szóba, a közegészségüggyel törődtek legkevésbé. Most azonban miután megszűnt a tömeggyilkolás, most éppen a közegészségügy javításával kellene némileg pótolni a lefolyt rémes háboru pusztításait...

A közegészségügy javításával kell megkezdenni a helyreállító munkát. Erre vonatkozik a közegészségügyi miniszter 15454. sz. rendelete, melyben felhívja az összes törvényhatóságok felett, hogy a jelenleg dúló ragályos betegségek, nevezetesen a tüdővész elleni küzdelem megszervezését illetőleg tegyék meg a szükséges intézkedéseket. Ezen rendelet értelmében járt el Baria Antal dr. t. főorvos, aki a szombati tanácsülésben határozati javaslatot terjesztett elő, miszerint a következő intézeteket kellene megalapítani:

1. Tüdőgondozó intézet (tuberkulózis dispensaire)...
2. Nemi beteglek részére orvosi rendelő.
3. Trachoma rendelő intézet.
4. Női beteglek számára rendelő intézet.
5. A „Stefánia szövetség átvétele.

6 Orvosi laboratoriu bakteriológia és Röntgen intézet létesítése.

A tuberkulózis városunkban óriási áldozatokat szedett már a háboru előtt is és még nagyobbakat szed jelenleg. A háboru előtt az összes halálesetek oka 11-13 százalékban jelenleg pedig 16-18 százalékban a tüdővész. A kezdetleges stádiumban lévő kört még könnyen el lehet fojtani, ennél fogva elkerülhetetlenül szükséges a tüdőgondozó intézet létesítése; de egyrészt orvoslást is nyújt a tüdővészben szenvedőknek, másrészt pedig felvilágosítással szolgál a népsnek, jobb higiénikus életmódnhoz szoktatja.

A nemibetegségek, melyek nemcsak egyeseket sujtanak, hanem családok boldogságát teszik tönkre, következményeiben részint a szaporodást akadályozzák, részint előresegítik a degenerációt; nagyon fontos tehát ily intézet felállításá, ahol a nemi beteglek kellő gyógykezelésben részesülnek.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni városunk „sajátos nyomoruságát“, a trachomat sem, azonkívül a külföldre női betegségek, melyek gyógykezelésére külön randelöket kell felállítani.

A kellő eredményeket azonban csakis erélyes és körültekintő hatóság elbeavatkozásától lehet várni; ennél fogva elsősorban központi rendelő intézet létesítését hozta

javaslatba a t. főorvos. E célra a Bezeredy féle ház volna a legalkalmasabb, melyet némi átalakítással és a szükséges orvosi felszereléssel ellátva hat hónapon belül megnyithatának.

A tanács a főorvos előterjesztését egészében elfogadta és egyben megbizta a mérnöki hivatalt, hogy a szükséges átalakításokra vonatkozó tervezetet és költségvetést sürgősen terjessze be; ugyancsak utasította a tiszti főorvost is, hogy az intézmények berendezésére és szükséges személyzet számára vonatkozólag az előre látható fenntartási költ égekről részletes javaslatot nyújtson be a tanácshoz.

Kisért Weiskopf ur...

Weiskopf ur kemény dió, nem enged a huszonegyéből; ugy látszik, föltett szándaka eret vágai a városon néhány ezer korona arajéig. Már vagy háromszor utasította el a tanács „szikvizgyárnyitászabadalmi“ kérvényével, melyben mindannyiszor szentül igéri, hogy Szabadka népéért fog élni, halni és dolgozni, ha a tekintetes tanács némi anyagi támogatásban részesíti őt. Mert régi igazság az, hogy a vállalkozó szellem egy fiútyinget sem ér tőke nélkül. Weiskopf ur is ama szerencsésen halandók közé tartozik, akik nagyratörő terveket kovácsolnak, melyek legalább is oly magasra szökkelnek, mint a szodásüvegéből kifröccsentett szikvizsugár... — de hiába minden, hiányzik a befektetéshez szükséges tőke. Megjegyezzük, hogy Weiskopf ezek között is, sajnos, az utolsó helyen áll, mert amíg társaiiban nyilvánvalóan meg van a vállalkozó szellem, addig belőle csak a vállalkozás sugárát áradoznak... Eb ura fakól — gondolja Weiskopf ur; de csak gondolja, kimondani még sem meri, mert nem akarja, pedig ez volna legeredeatibb mondása. De megkötötte magát, hát szerencsét próbál eszmei higienikus palackjaival, elvégre addig jár a tanács nyakára, amíg a városatyák megunják a dolgot és megszavazzák azt a rongyos huszezer kronost, annyit kifizethet a házipénztár. A szikvizgyárnyitász nagyon is tullött a csilon, ha azt hitte, hogy harmadszorra beüt a szerencse; a tanács, mint erkölcsi testület, nem lehet hivatott arra hogy magánvállalatokat melyek a közérdektől tisztes távolban állnak, anyagilag is támogasson. Igy hát Weiskopf Adolf szerencsésje ismét csak balul ütött ki. De ne higyük, hogy ez volt az utolsó kísérlete „zínere“ vehetjük, hogy még negyedszer is kisért majd Weiskopf ur...

— Az öreg Mácskovics vadászfegyvere. Mácskovics Benedek városi mérnök panaszt tett a randórságon, hogy a minap ismeretlen tettesek hatoltak be nagy beteg atyja lakására s több csekély értékű képziselő tárggyal egyetemben egy modern vadászfegyvert is elemelték, melynek jelenlegi értéke: 2000 korona. — A batoréss lopás azon idő alatt történt, amikor Mácskovics mérnök az édesatyját a kórházba szállította.

Villany helyett benzinmotor.

(Saját tud.) Szabadka szept. 9

Amióta megszűnt Szabadkán a villamosközlekedés, sokan törték már a fejüket, miként lehetne ezt mással pótolni. Kaptak ugyan vonatjáratokat a palicsiak, de mikor ez megvolt, még nagyobb kényelmet kerestek. A vonat ugyanis, ahogy most jár, félóra alatt se teszi meg a 7 kilométeres utat, másrészt pedig nem is igen indul pontosan. Ezenkívül sokaknak nem is felel meg az indulási idő.

Ezek az okok késztették a villanytelep ügyes és leleményes főköcsimesterét, Galther Hermant arra, hogy gyorsan, 8 nap alatt, egy 10 üléses kis benzinmotoros kocsit állított össze. A kocsit már meg is tette szombaton és vasárnap próbatúráit a villamosúton és nagyszerűen bevált. Galther ezermester: a multkor egy 8 személyes hajtányt állított össze, most pedig, mivel a hajtányok egyik kerese elgörbült, új közlekedési eszközt talált ki. A rendőrség ma vizsgálja meg a kocsit és ha beválik, holnap szerdán reggel meg is kezdődik a fuvarozás a villamos-benzineskocsin. A kocsit óránként indulna Palicsról is, a városból is. Végállomásai a földművelésiskolánál és a Párhuzamos-útnál lesznek. Közben egyszer áll meg: Edonovácson. Menetideje 20 perc, menetdíj 2 vagy 3 korona. Első ellen vászontászeje lesz; egyszóval: furcsa kis alkotmány, de nagyszerű a palicsi lakóknak.

HIREK.

A vásár

kétnapos moraja állt, a szürke sátrak elűntek a forgalmas utak mentéről és vágyakozó tekintetű kicsiny emberkék sem álldogálnak már ámuló bámszokással a mutatványos bódék primitív képei előtt. B zajos lármának, káromkodó tülekedésnek, hangos alkudozásoknak, a tehetetlen hasonlóságnak és irigykedő egymásraigégetésnek tehát végük. Legfeljebb a sátrak favázal által ütött apró mélyedések a földben, meg a szét-szört sok színes lian lom emlékeztetnek még arra, hogy itt egy nap alatt előbb mennyire mozgalmas élet folyt.

No és ezenkívül... a csöppnyi emberpalánták nyakán visszamaradt piros gyöngyfűzések; a két nap alatt százszor megfűrésztött és felecomázott, ezerszer összeszókölt porcsillán-babácskák; a kezes formájú parányi főzdények; a recsegő hangu trombiták és haragó dobok; a más labuzan zengő kicsiny szájharmonikák s a jó isten tudná felsorolni: a gyermeki léleknek mennyi és milyen kinosos örömei őrzik a lezajlott vásárnak esillogó emlékeit még ma is.

És ennek során olyan jó rágon-dolnom, hogy bár a régi vásárok őreges romantikája — a éshék vaspántos lédával megterhelten, poros országutakon gördülő akhos-

szekerek; az utcséli cserjékben elszántan leselkedő árvelányhajás szegénylegények; a pusztai csárdáknak örökké esőkraszomjazó — piros viganós vadvirágai; a eiginypecsenyéjükről híres lacikony-nák ricsajos dárídói — mind beleveszték az idők rohanásába; azért a mai vásárok sem nélkülözik még teljesen a színes hangulatokat s a multak fényéből itt is ott is visszazásugárzik ma is néhány esőp-pecske hamisítatlan, aranyos póz-is.

Igaz, hogy a „vásárfia“ tulajdonképpen a gyermek öröme s minden egyes darabjuk az ő pirinkó lelkükbe varázsol edáson mosolygó derűt; de teljes és őszinte boldogságot mégis csak nekünk, nagyok-nak okoznak ezek a jelentéktelen és felszög vásári apróságok. — Ötülünk, — hogy a kicsinyeknek örömet okozhatunk velük.

És ezért nagyon szeretem én a kérészetű, zsvajos vásárokat; szeretni is fogom mindig. S ha ez is őszás, ám legyen; lelkifurdalás igazán nem bánt miatta...

Szm.

— Akik megtértek ...

Amikor a hivatali eskü-letelekre szállították fel a közalkalmazottakat, akkor Vetro János és társai rendőrségi imkok és biztosok is megtagadták az eskületéteit. Azóta jó pár hónap telt már el s ezen idő alatt ugy látszik megváltozott a szóban forgó csoport meggyőző-dése; a legutóbbi tanácsülésen tárgyalák ugyanis Vetroék írásbeli kérvényét, amelyben azt ígéri, hogy bármikor készek az eskü le-tételére. A hónapokkal ezelőtti tett nyilatkozatuk mentességül azt hoz-ták fel, hogy illetéktelen egyesnek vezették őket félre akkor, amikor többszöri felszólításra sem tettek le a hivatalos esküt. — A tanács azonban nem fogadta el a kérel-mezők indokait, akik kérvényük-ben visszatartott segélyek folyó-sítását is kérik, — valamennyit elutasította; nem veheti komolyan ugyanis oly alkalmazottak nyilat-kozatát, akiknek néhány hónap előtt még eszükbe sem jutott az eskületétel.

— Nagy művészeti hang-verseny Jovanovits Milán Braca a szerb királyi lovasági katonaze-ne kísérete mellett D. Pokorni karmester vezetésé alatt szerdán, 10 ón „Pest Sállóban“. Hely-árok: Páholy 80 K. I hely 15, 12, 10, II. hely 8 K. Kezdeté este fél 9 órakor.

— Dreyer József kom-munista rendőrkapitányt letartoztatták. Dr. Dreyer Jó-zsef szegedi rendőrfőkapitány ellen nemrégén körözélevelet adott ki a szegedi rendőrség. Dr. Dreyer még a direktorium idején Felsőtanára rendelték ki egy karhatalmi külö-nitménnyel, amellyel Kistelek-re ment s az ott működő direktóri-umnak ajánlotta fel szolgálatait. Politikai megbízottként is szolgált a proletárdiktatura alatt. Néhány nappal ezelőtt, hosszabb bujdosás után Budapestre érkezett, ahol letartoztatták.

— A bajai gimnázium visszaadása. A zsákmány igaz-gatóssá tudvalevőn elrendelte a bajai gimnázium épületének rekvi-rálását és eladását. Erre vonatko-zón most a Neven 202. száma s a következőket írja: Ennek a rendelkezésnek a végrehajása a mt kulturánkra nagy veszteség leti volna, Ezt elkerülendő, Matie Marton dr. képviselő akciót kezdett s szóval és írásban is követelte a rekvirálás visszavonását. Erre az akcióra felkérte a többi horvát képviselőket is és velük együtt nyújtotta be ezt az írásos kérvényt. E beadvány következtében a zsákmányigazgatóság táviratban így intézkedett, hogy a rekvirálás-tól eláll.

— Kilenc korona havi nyugdíjat élvezett eddig egy utáparó Jellemző a régi közigazgatásra az alábbi eset is, amely a szombati tanácsülésen ke-rült szóba. — Egy 80 esztendő veterán Matievics Lukács ügyét terjesztette elő a pénzügyi tanács-nok. Az aggastyán évtizedeken át rendes működésben mint utáparó szolgált a várost, mikor munka-képtelen lett, nyugdíjba küldték havi 9 azaz kilenc koronával szur-ták ki a szegény feje szemét. — Isten esodája, hogy a magával is tehetetlen öreg át tudott teagódni öt súlyos esztendőt neveltségesen esekély nyugdíjából; (de hányan vannak még ilyenek...?) — Az előadó tanácsnok többek között a következőket jegyezte meg: „Sa-gólyezni kell uralm az öreg szol-gát, mindenki beláthatja, hogy ily esekély nyugdíjból nem tarthatja feen magát; ma olyan vilá-got élünk, hogy még az utolsó koldus is krajaor helyett 3—4 ko-rona alamizsnáért esedez.“ — A tanács elfogadta az előterjesztést s a fizetésen kívül 40 korona havi segélyt állapított meg az öregnek. Remélhetőleg a többi nyomorgók helyzetén is segít a város.

— Házasság. Dr. Osvár Vil-mos esantavéri ügyvéd Földi Ju-liával Csantavéren házasságot kö-tött. (Minden külön értesítés he-lyett)

— Peer Péterné, mint bi-zományos. Reiner Imréné már hetek óta várta Szegedről férje 500 koronás pénzküldeményét, — hiába várta, nem jött meg, ellen-ben megérkezett a férj s ekkor derült csak ki, hogy mi történt a kérdéses 500 koronával. — Reiner Szegeden találkozt Peer Péterné-vel, akit megbízott a pénz tovább-ításával. Peerné elismerényt is adott, — de a pénzt nem juttatta Reinerre kezéhez, hanem elköl-tötte. Az esetről Reiner jelentést tett a rendőrségen; Peerné ellen megindították az eljárást.

— A Návayak exhumála-sa. Április 29 én a vörös terroris-ták meggyilkolták Návay Lajost és Návay Ivánt. A kiskunfélegy-kázai állomás épületétől nem messze sortűzet adták rájuk. Sokan szemtanúi voltak Návay testvérek exhumálásának. Mondják, hogy mindkettőnek arcát eltorzította a lövések Návay Iván testén szurt

sebsket is megállapították. Mind a kettőt annak idején koporsó nél-kül földelék el a terroristák. Az exhumálás után koporsóba tették s egy óre Budapestre, a bonctani intézetbe szállították őket. Onnan Földeákra a család sírboltba száll-ítják a holttesteket. Gyilkosaik vezető, Szabadit, akit a Csillag-börtönbe őriznek, néhány nap mul-va Budapestre kísérik, hogy ott megindítsák ellene a bünvádi el-járást.

— A világ legdrágább városa. Arra a kőes dióségre, hog ebben a drága világban Euró-pa legdrágább városa, ugy látszik Stockholm tart igényt, a „Daily Mail“ tudósítójának legalább ez a véleménye amikor Stockholmból a következőket írja: Az utolsó 5 évben sok városban fordultam meg, voltam Moszkvában, Bagdadban, Bombayban, Szalonikiben Kairóban, Rómában, Párisban, Szt. Pétervá-ron, Brüsszelben, Londonban és Monte Carloban s az utóbbi volt az összes varosok között a leg-olcsóbb. Stockholm kétségkívül a legdrágább. A pénz alapegysége a korona mely valamivel több az angol sillingnél. Egy szállodai szoba fűrdővel és reggelivel 32 koronába a legolcsóbb, ebéd 20 ko-ronába kerül. A bor ára megfizet-hetetlen, rossz, háborus paszgyó füvege 80 koronába kerül. A bér-kocsis óráként 35 koronát kér. A borralalók óriásiak: egy ajtó-nyitónak legalább egy korona, egy pincérnek az étkezés után legalább öt korona borralaló jár.

— A Körösi erdő tolvajai. Garay Kálmán városi erdőőr a Kö-rösi erdőben tetten érte Rohóczy Pál és Naranosik Kálmán radono-váci lakosokat, amint az er őben feldolgozó t fából egy-egy olet kocaira raktak, hogy azt elvigyék. Az erdőőr a fát elvetve tőlük, a kocsit két lóval pedig behozta Sa-badkára, A rendőrség a kocsit, lovakat visszaadatta a két rado-nováci gazdáknak, de a falopásért megindult ellenük a büntető eljá-rás. Mint értesülünk, a város er-dejéből állandéan lüpkedják a fát és érdekes tünet az is, hogy a fátolvajok rendszerint jómódu em-berek.

— Helyreigazítás. Kaptuk a következő levelet: „Milyen tisz-telt Szerkesztő Ur! A „Délvidék“ f. hó 4 iki számában egy cikk je-lent meg „Ellopták Kalmárné briliáns gyűrűjét“ címen. Miután a tiszaszinezett cikk állítása nem egyezik a tényállással, helyreigazi-táskeppen kérem levelem közlését. A tényállás a következő: Kalmár Imréné Weber Ferencné lakásán öltözködés közben kitért briliáns tője (nem gyűrűje) eltűnt. Miután ezidőben a lakásban más idegen nem volt a gyanu Kovács Ilona családleányra irányult, assál is inkább, mert a leány az eset után helyét felmondás nélkül elhagyta. Kiváló tisztelettel: Weber Ferenc-né“ Az esetet különben a „Dél-vidék“ is így írta meg. Mi is a családra gyanskodtunk.

Az összes tanintézetben előírt szerb-bunyevac tankönyvek

megérkeztek és kaphatók
 „JEDINSTVO“ könyv-, papir- és írószerkereskedésben Fő t é r V e r m e s h á z.
 Iskolai írószerek és papíráruk, irodai felszerelések. Pontos kiszolgálás, szolid árak!

SPORT.

A SZ. V. A. K.

Nemzetközi atletikai versenyt hirdett a Szegedi-úti sporttelep. A nagy port vert nemzetközi versenyből azonban egy egyszerű házi verseny lett. Egyben kérdeztük a versenyrendező-bizottságot, hogy nem lett volna jobb a kiesztott érmek közül többet megtartani, mint egy díszkoszobónak, ki csak 30 métert tudott dobni, első díjat vitt. Ehhez hasonló több eredmény is volt. Vagy pedig miért nem intézte el a bizottság a helyi nevezéseket előzenyebben, ha már a nemzetközi atletikák máshová mentek. A verseny legeszebb díját Teleky (MTÉ) nyerte el.

Szabadka válogatott csapata és Bácska 2:2.

Tegnap délután szépszámu közönség jelenlétében játszott a két csapat. A válogatott csapat szép játékokat és erős iramot tartott első félidő végéig. Ugyasólván fölényel végezte a félidőt, mint látszott az eredményen is, mert 0:2 volt az eredmény a javukra. A második félidő megkezdésekor Bácska előri az első gólt. A játék kissé izgatott lett, a Bácska fölényel játszik és a válogatottat a kapuhoz védelemre szorítja. A második gólt a mérkőzés vége felé érte el Bácska egy 11-esből melyet a Válogatott hátrédje követett el. Itt kezdődött a különös eset, hogy a váloga ott nem ismerte el a bíró ítéletét és levonult a pályáról. Nem tudjuk miért. Talán azért mert Bácskát el akarták verni többre és erre idő már nem volt, vagy talán kimerültek és a visszamaradt időt részletekbe akarják lejátszani. Csak hogy ez mind nem komoly indok.

Egyébként a játékosok sem viselték magukat spertszerűen egy egymással, mint a közönséggel szembe. Mi nem egészen a játékosokat okozzuk, hanem azokat az uriemberket, akik magukra vállalták az egyesületük képviselését és békés elintézés helyett mindig a másik botlásából csináltak nagy dolgokat. Ez ragadt a játékosokra is.

Kérdeztük mi a bizottságtól, hogy szép dolognak tartja-e ezt a válogatott levonulást. Ha már végignézte az esetet miért nem intette le a feligatott fiukat akarattukról és miért nem intette ezt az áhítólagos sérelmet a zöld asztal mellett. Vagy szegyeült az általa kiválogatott fiuk közzé menni a közönség előtt, mert nem számításuk szerint történt. Erről nem a játékosok tehetnek, mert ők többet dolgoztak... A mérkőzést Horvácki vezette

Pályázat.

Péterréve (Bács m.) róm. kath. Iskolaszéke egy községi és két — belső — és külső — szállási tanítói állásra pályázatot hirdet.

Az állások javadalmazása: A törvényes fizetés Péterréve község házipénztárából és ugyancsann lakbér, illetve a két szállási álláshoz természetbeni lakás.

A megválasztandók köteleessége: A községi állásra megválasztandó köteles az Iskolaszék által kijelölt osztály — esetleg osztályokban tanítani és a gazdasági ismétlő iskolában a közismereti tárgyakat külön díjazás nélkül, a gazdasági tárgyakat pedig — ha az Iskolaszék felszólítja — évi 100 K. díjazás mellett előadni. A két szállási állásra megválasztandók kötelesek az osztályon kívül iskolában és az általános ismétlő iskolában — ez utóbbiban külön díjazás nélkül — tanítani. Kötelesek továbbá a megválasztandók a bacsistiszavideki tanítóegyesület tagjává lenni és illetékes tanfelügyelő által kiállított bizonyítvánnyal igazolni, hogy a gyermekek anyanyelvén — magyar nyelven — képesek tanítani. A kérvények a péterrévei róm. kath. Iskolaszékre címezve nagys. Michler Ferenc spát esperes úrhoz Moholra (Bács m.) küldendők f. évi október hó 31 ig. Az állások azonnal elfoglalandók.

Bk. Iskolaszék.

Férfi és női gyapjúkelmék, selymek, bélésárúk nagy választékban

nagybani és kicsinybeni eladása a legelőnyösebb árakban

Strassernál

IV., Damjanich u. 62 sz. a tanítónői képezde átellenében. Cukrász üzlet mellett

Szörmeáruházmegnyitás!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy szeptember közepén szörmeüzletem megnyitom

Eötvös-utca 60, Zöldérgiac,
ahol mindenféle szörmet raktáron tartok és mindennemű javítást elvállalok.

Hosszú külföldi tapasztalataim
abba a kellemes helyzetbe juttattak, hogy a legkényesebb ízlést is kielégíthetem és minden törekvésem odairányul, hogy a tisztel közönséget **szolid árak mellett pontosan és szakszerűen kiszolgáljam,** miért is a nagyérdemű közönség sz. pártfogását kérem.

Goldstein Antal szücsmester.

Előnyös NAGYBANI ÁRAKON KAPHATÓ

a szabadkai

Klotildgyártmánya

Magcsávázó-szer
Vasgálicz
Kénsav
Saletromsav továbbá

Kékítő I-a fél klg-osívegekben

Marószóda lukováci

Kátrányos papír

Keményítő darabos 70 kgr-os ládákbán

Kocsikenőcs szavatolt kátránymentes

Gépolaj VI. számú

Hengerolaj I-a tulhevített üzemekhez

Karbid 60 kg os hordókban

Burgonyakeményítő

liszt I-a 75 kg-os zsákokban

Kéniap I-a olasz kénből.

Szegedi paprika Glom-szárolt

Gyertya

Tea I-a beylan

Fahéj

Pipere szappan I-a minőség

Puder gyógyszereszek részére

belietyei olom zárolt

80% Vegytiszta ecetsav

ballonokban

TRAFIKANT-nál

Fűzfás-utca 308. Telefon 4-65 sz.

Nyomtatott a Szent Antal Nyomdában Szabadkán. —

Daráltatni és öröltetni

állandóan lehet Gyelmis malomban. Kész tengeri és árpa darát lehet kapni napi árban.

Szavatolt tiszta 80 % fehér

ecetsav

Diana és Brazal

sósborszesz

Valódi Dupay-féle

magcsávázó-szer

eredeti esomagolásban.

Külföldi anyagárúk

valamint az összes

fűszer és festékárúk

Klein Géza

nagykereskedő cégről Szabadka.

Uborka és paprika

besavanyításához Jegerősebb minőségű

Ecetsav,

Essenc, Ecet

eredeti gyári árban nagyban és kicsinyben

kapható:

Kertész-Décsi

só- és lisztraktárban, Wesselényi és Damjanich-u. sarok, Tauszig ház Telefon 172. Telefon 172.

Mozi eladó

legjobb gépekkel, saját áramfejlesztéssel. Bővebbet VII., Bognár-u. 26.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egye erszáz korenés postatakarék könyv eladó. Cim a kiadóban. 2234-1

Gyakorlattal bíró tanítónő elemi és polgári iskolai tanulókat német nyelv és zeneoktatásra elvállal. Ugyenott zongora használat. Cim a kiadóban. 2235-1

Tegnap Liskában elvesztett erszeryem kulcsom aki kulcsomat kiadaba hozza jutalomban részessül 2241-1

Egy női szató első rendű munkához felvétetik Vojnits Antal női divat termében. Damjanich-u 62. képezdével szemben Haraszi féle ház. 2243-2

Picbaniára házvezetőnő keresetetik. 2227-4

Eladó Marschall fogasrendeserő. magánjáró Hoffherr oséplő, kodó, elevátor, teljes felszereléssel, kettő vagon tűzfával, szén, szalma és fa tüzeléssel. Cim a kiadóban 2226 2

Eladó egy 80 hektoliteres kád. Tudakozódni lehet L. kőr, Damjanich utca 146 szám. 2216-

Egy ház a Bejai-úton, megfelel 404 □ öl teleknek és 28 kapaszólo jó termékkel eladó. Bővebbet Glacis Simon központi vendég-lősről Halasi ut 523 sz. 2208-4

Őszikabát eladó. Cim a kiadóban

Elsőrendű meszet és faszenet továbbá beocsini portland cementet vaggontételekben szállit

Révai Adolf Szabadka Mgyar-u. 578. Telefon 561.

Arverési hirdetmény.

Dr. Ifkovic Ivandékios vámtelenki szállása 67 sz. alatt f. hó 14 én arverés lesz megtartva, ahol marha, ló, kocsi, lószerszám, eke és más gazdasági gépek lesznek eladva. Bővebb felvilágosítást a Szabadka város tiszti főügyésze ad.

Értesitem t. megrendelőmet, hogy az

őszí divatlapok megérkeztek

nagy választékban.

Csapó divat-szalon.

VIII., Szalay László u. 28 (Bárány-köz).

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy elsőrendű

szabóműhelyemet

Zimonyi-útról I.,

Tompa-u. 359 sz. alá helyeztem át.

Teljes tisztelettel: **TILLI ÁDÁM**